

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 40

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
4. OKTOBRA (OCTUBRE) 1956

Letošnji volivni boj v Združenih Državah

Cleveland, 26 septembra 1956.
I.

Obe vodilni stranki, demokratska in republikanska, sta ostali v bistvu isti, kot sta bili. Vendar pa je nekaj okolnosti pri vsaki od obeh strank, ki dajejo letošnjemu političnemu dvoboju nekaj posebnega.

Republikanci so stranka manjšine, to je, imajo manj pristašev in simpatizerjev kot demokratje. Tega se dobro zavedajo. Zato so l. 1952 izbrali za kandidata generala Eisenhowerja, dasiravno je njegov tekmelec Taft imel veliko več politične skušnje, pa tudi veliko več ugleda in zaslug za stranko kot pa Eisenhower. Ker so manjšinska stranka, so odvisni od nevtralnih volivcev in zato je treba postaviti take kandidate, ki so priljubljeni povsod, ne samo pri stranki. To je bil razlog, da so postavili Eisenhowerja za kandidata. Njihova taktika se je obnesla. Zmagali so.

Položaj republikanske stranke se tekom let ni spremenil. Alkotudi so na vladi, ostali so še zmeraj manjšinska stranka, ki pa svojih vrst ni pomnožila; kot vsaka vlada, tudi Eisenhowerjeva ni mogla izpolniti vseh obljub in upanj in je razočarala marsikoga. Poleg tega pa se je stranka premalo zmenila za spopolnitev svoje notranje organizacije; po nekaterih državah obstoja njena organizacija samo na papirju. Ni si mogla prihoriti tudi značaja ljudske stranke; prevečkrat so njeni poslanci in senatorji glasovali celo proti zakonskim predlogom, ki jih je zagovarjal sam Eisenhower. Zato je bila večina zakonov s socialnim značajem izglasovana s pomočjo demokratov proti volji večine republikancev.

Republikanci se torej ne morejo ponášati s priljubljenostjo med širokimi volivnimi masami. Zmagali bi na radi pri volitvah vključ vsemu temu. Zato so izbrali preiskušeno pot in Eisenhowerja skoraj prisilili, da zopet kandidira. Eisenhower je pri ljudeh še zmeraj bolj priljubljen kot vsi republikanci skupaj in vsa kalkulacija republikancev obstoji v tem, da bo Eisenhower zopet potegnil za seboj vse tiste nevtralne in demokrate, ki so ga volili l. 1952.

Eisenhower vse to dobro ve. Zato je volivni boj oddaljil od strankarskega programa, ki ga v svojih govorih komaj še omenja. Zato pa povdarja, kaj vse je napravil dobrega tekom zadnjih 4 let in kako se je trudil, da drži besedo, ki jo je dal na dan, ko je prevzel oblast. Opira se na suha dejstva in se trudi, da bi volivno prekanje držal na višini. V ta namen si je izbral sledečo taktiko: on sam se malo meša v dnevne volivne bitke, to delo prepušča svojim sotrudnikom; sam se omejuje samo na to, kar smatra za najvažnejše.

Svojim pristašem je dal dalje navodilo, naj se ne omejuje pri svoji agitaciji samo na strankarsko področje. Agitirajo naj tudi pri nevtralcih in demokratih in pri tem naj ne povdarja, da je vse uspehe dosegla republikanska stranka. Bolje je, da se pri tem sklicujejo, da je vse to delo Eisenhowerjeve administracije. Priporočal jim je dalje, naj se izogibljejo pretiravanj, naj se držijo resnice, zato naj pa ostro pobijajo vse, kar pri demokratski propagandi diši po demagogiji. Eisenhower namreč upa, da bo na ta način obdržal vse tiste volivce, ki so ga volili l. 1952.

Republikanska stranka bo tem navodilom sledila, ker ve, da more zmagati samo s pomočjo Eisenhowerjeve priljubljenosti. Poleg tega je pa njena strankarska organizacija kolikor toliko še dosti strnjena in ne trpi v svojih vrstah nobenih kandidatov za disidente. Vključ temu pa se v stranki vrši notranji boj med napredno in konservativno skupino. Napredna skupina, ki ji načeljuje Eisenhower, ve, da je treba iti s časom in prevzeti mnogo stvari iz demokratskega programa, kar bi po mnenju te skupine pognalo demokrate v ekstremne politične zahteve. Ekstremi pa pri Amerikancih niso priljubljeni in stranka, ki bi zašla vanje, bi izgubila pristaše. Konservativna skupina je pa res konservativna. Najraje bi videla, da bi zavlada le zopet liberalne gospodarske ideje iz preteklega stoletja, in na skrivnem rada podpira bogate sloje pod geslom, da

“privatna iniciativa” premore vse, je osnova vsega gospodarstva in vir ameriškega blagostanja. Je pa ta skupina zelo močna, ker ima v svojih vrstah vse tradicionalne republikanske voditelje in pristaše. So nekatere države, ki v njih vlada neomejeno. Te razcepljenosti ni videti tekom volivnega boja, bute pa na dan tekom zakonodajnega dela v kongresu. To stanje ni nobena tajnost, saj je na primer Eisenhower enkrat celo mislil, da gre iz republikanske stranke in ustanovi s svojimi republikanskimi somišljeniki novo stranko “centra”, kamor naj bi počasi prešli tudi ti isti demokratje, ki so siti demokratskih konservativcev.

V letošnjem volivnem boju je torej Eisenhowerjeva priljubljenost tisti element, ki daje republikancem upanje na zmago, njegov osebni pogled na volivno borbo dirigira volivni boj ne samo pri republikancih, ampak tudi pri demokratih.

II.

Demokratska stranka je stranka večine; ima največ pristašev in simpatizerjev in bi po izvenamerikanski logiki morala zmeraj zmagovati. Pa temu ni tako.

V Ameriki strankarsko prepričanje ni nobena načelna stvar. Danes si lahko pri eni stranki, jutri pri drugi, pa ti tega ne bo nihče zameril. Isto velja za kandidate. L. 1952 bi bili Eisenhowerja radi kandidirali obe stranki, dasiravno ni bil organiziran ne pri eni ne pri drugi. Ako torej hoče stranka obdržati svoje pristaše, mora voditi tako politiko, da jo bodo ljudje odobrvali in da je nasprotniki ne bodo mogli raztrgati v nič. Predsednik Truman je na primer vodil zelo dobro politiko, doma in po svetu, vendar pa je napravil nekaj napak, ki po svojem bistvu niso bile ne velike in ne važne, a so njegovo administracijo vendarle diskreditirale; zato so namreč poskrbeli njegovi nasprotniki, ki mu jih je njegovo fantovsko nastopanje samo le množilo. Demokratje so torej prisiljeni, da računajo ne samo z ljudsko voljo, ampak tudi z ljudskimi čustvi in z ljudskim razpoloženjem; ako tega ne store, jim preidejo pristaši in simpatizerji k republikancem, kot so to storili l. 1952.

Druga nevarnost, ki preti demokratom kot večinski stranki, je pa njihova organizacijska razrahljanost. Oni dejansko obstojajo — kot tudi republikanci, ki so pa bolje organizirani — iz 48 strank; vsaka država ima namreč popolnoma samostojno strankarsko organizacijo, ki jo zmeraj ubira po svojih potih in se navadno le malo zmeni za vsedržavno skupnost in interese. Skupaj sodelujejo samo enkrat vsaka 4 leta, ko je treba izbrati kandidate za predsednika in podpredsednika federacije; to je, na konvencijah. Takrat sestavijo tudi skupni strankarski program; zato so te konvencije tako velik predmet zanimanja po celem svetu.

Pa tudi demokratske organizacije po posameznih državah niso strnjene; v njih je navadno vse polno frakcij, ki

Udarec za zahodne velesile

Ni dvoma, da so zapadne velesile do bile hud udarec v obraz v sporu z Egiptom glede sueškega prekopa. 21. septembra bo šel zanje v zgodovino kot “črni petek”. Ta dan je 18 držav v Londonu prišlo do vodene verzije mogočnega doneč “Zveze držav, ki uporabljajo prekop” (Suez Canal Users’ Association), ki so bile tja poyabljene zaradi Nasserjeve enostranske akcije podržavljenja sueškega prekopa. Ta londonski sklep je težko imenovati sporazum, kaj šele pogodbo. Konferenca se je končala skoro z razdorom med Anglijo in Francijo, ki je po proučevanju načrta preko Pinea-ja izjavila, da ga sprejema z rezervo.

Padec prestiža

S katere koli strani motrimo položaj, moremo ugotoviti, da je najtežji udarec odnesel v vsem sporu ameriški prestiž. “Nasser je zmagal in Dulles mu je pomagal”, je zapisal v uvodniku eden znanih italijanskih dnevnikov, ki je tradicionalno pro-ameriški. Taka trditev dejansko ne velja toliko Dullesu osebno, ker je prav on pokazal, da je osebno

se koljeje med seboj; pogosto celo kandidirajo vsaka svoje kandidate. Zato gre pri demokratih vse bolj podomače in zanimivo je, da to Amerikancem še najbolj ugaja; v politiki imajo radi prepir med raznimi mnenji in raznimi kandidati v isti stranki; strankarske organizacije, kjer večina diktira, ne marajo.

Da bo pa pri demokratih “tihožitje” še večje, je treba imeti v vidu, da so demokratje že po tradiciji od državljanske vojske sem razdeljeni v dve veliki skupini: na južno skupino, ki je zelo konservativna, včasih še celo bolj kot republikanci, in na severno skupino, ki obsega najbolj napredni element v amerikanski javnosti. Obe skupini hodita svoja pota celo v kongresu in pri volitvah. V zadnjem kongresu so na primer severni demokratje pripomogli zelo pogosto, da je Eisenhower mogel uzakoniti nekaj svojih idej, dočim so južni demokratje šli s tistimi konservativnimi republikanci, ki Eisenhowerja trpijo samo zaradi njegove priljubljenosti pri ljudeh. In pri volitvah l. 1952 so južni demokratje potegnili z Eisenhowerjem proti demokratskemu kandidatu Stevensonu.

Imamo torej tipičen primer, kako večinska stranka izgublja volitve samo zaradi tega, ker njene vrste niso dosti disciplinirane.

Današnji demokratski kandidat se vsega tega dobro zaveda in si je zato postavil dve nalogi: pobijati Eisenhowerjevo administracijo, pri čemur po možnosti izpušča Eisenhowerja osebno, in združiti razcepljene demokratske vrste. V napadih na Eisenhowerjevo administracijo je vedno duhovit — on je danes gotovo najbolj inteligentent ameriški politik — in skuša držati volivni boj na dostojni višini. Žalibog pa mu to nameri pogosto onemogočita dve okoliščini; njegovi vplivni in mogočni sotrudniki se večkrat spozabijo in začenjajo z osebnimi napadi ali pa se po nepotrebnem zaletijo, kot na primer bivši predsednik Truman, ki tako ljubi fantovsko klicanje na korajžo. Dalje mora Stevenson čisto voditi tudi lokalno volivno borbo po posameznih državah, posebno tam, kjer je pred 4 leti propadel. V lokalni agitaciji pa mora večkrat govoriti tako, kot ljudje želijo in kot njegovemu intelektu ne prija. To je gotovo njegova največja intelektualna žrtev, ki si jo je naložil, da pridobi demokratske odpadnike.

Ta dejstva, te okoliščine in osebnosti obeh glavnih kandidatov določajo smer, tempo in značaj letošnjih volivnih borb. Kdo bo zmagal, se danes ne da presoditi. Zaenkrat zmago napovedujejo Eisenhowerju. Pomisliti pa je treba tole: Eisenhower je zmagal pred 4 leti, ker je bil ne samo priljubljen, ampak tudi interesanten kot politični novinec. Danes je samo še priljubljen. Ali mu bo pa priljubljenost sama po sebi omogočila zmago, tega ne ve nihče. Nasproti temu pa je Stevenson veliko bolj agresiven in odločen kot je bil pred 4 leti. Taki politiki pa tukaj zmeraj živjajo simpatije. Ali bodo te simpatije dosti velike, da mu prinesejo zmago? Kdo ve? —ve—

Sovjetski veto

Sedaj, ko sta Anglija in Francija prenesli zadevo na Varnostni svet, se bo v kratkem pokazalo, kaj je ta organizacija ZN zmožna napraviti iz položaja, ki je poln prilik. Težko je verjeti, da bi iz VS prišla za Zapad jasna in ugodna rešitev sueškega problema. Sovjetski veto v VS je predvideno dejstvo. S tem orožjem sicer ZSSR nujno ne more preprečiti prenosa spora v glavno skupščino ZN, kjer bi bilo mogoče Egipt zno-va obtožiti kršitve sueške konvencije iz l. 1888. Toda težko je videti, kako naj bi večina skupščine smatrala Nasserjevo dejanje kot nevarnost za svetovni mir ali zločin enega njenih članov. Današnji svet ni več oni iz l. 1888, ko Egipt kot resnično suverena država, ni obstojal. Zaradi tega dejstva je Nasser

“Ni nazis, ni komunistas...”

El presidente provisional general Pedro Eugenio Aramburu en su última visita a las provincias Santa Fe y Misiones en la ciudad de Posadas en su discurso, que fué transmitido por todas las radioemisoras Argentinas, entre lo demás destacó también lo siguiente:

“Las fuerzas armadas, que no olvidan las oportunidades donde la correcta inspiración fué bloqueada para luego ser burlada, saben por propia experiencia que no basta la buena intención. Saben también de las maniobras que a cada instante inventan y provocan quienes quieren crear recelos para debilitar la Revolución en las fuerzas que la hicieron. Si nuestro llamado de atención es un predicar constante, no menos constantes son los intentos de los permanentes enemigos de la democracia. Siendo el sometimiento del hombre la meta común, no puede extraarnos encontrar las extremas derecha e izquierda aglutinadas en pos del fin inmediato, la caída del gobierno. Alianzas de error provistas de extraordinaria habilidad destructiva actúan aprovechando o creando

circunstancias favorables, acompañadas por la palabra engañosa y perniciosas. Sus adeptos constituyen una pequeña minoría y dentro de esa minoría es posible diferenciar a los conductores, verdaderos responsables, y a los conducidos, cegados y engañados. En las democracias las minorías tienen una función rectora de extraordinaria importancia, ejerciendo la crítica constructiva y sana y el “control” de la mayoría. Las mayorías deben aceptar la colaboración de las minorías sin tratar de anularlas. Adviértase bien que hemos hablado de mayorías y minorías en las democracias. El totalitarismo es enemigo de la democracia, y no una minoría de ella. Por contraste grotesco, las minorías amantes de la esclavitud levantan en sus campañas banderas de libertad. Nuestro país podrá haber errado transitoriamente, pero ello hace a la experiencia adquirida y no a la esencia de su vocación política y social.

Ni nazis, ni komunistas. Somos partidarios de la democracia por vocación, por convicción y por mandato histórico.

“Ne nacisti, ne komunisti...”

Začasni predsednik general Pedro Eugenio Aramburu je te dni obiskal provinci Santa Fe in Misiones. V mestu Posadas je v svojem govoru, ki so ga prenašale vse argentinske radijske postaje, med drugim naglašal tudi tole:

“Oborožene sile, ki ne pozabljajo priloženosti, ko je bila pravilna inspiracija zatrta, nato so se pa iz nje še norčevali, vedo iz lastne izkušnje, da niso zadosti samo dobri nameni. Vedo tudi dobro za obstoj mahinacij, ki si jih izmišljajo in jih povzročajo tisti, ki bi radi ustvarili sum, da bi s tem oslabil revolucijo med oboroženimi, silami, ki so jo izvedle. Če je naš klic na opreznost naš stalni poziv, niso nič manj stalne nakane večnih neprijateljev demokracije. Ker pa je odstranitev človeka skupni cilj, ne bi bilo prav nobeno presenečenje, če bi se za dosego nepsrednega cilja znašla skrajna desnica in skrajna levica, na isti točki v nameri, da bi zrušili vladu. Zveze zmot, ki so pod izredno spretnim vodstvom za rušenje, se v svojem nastopanju poslužu-

jejo ugodnih okolištnosti ter nastopajo z varljivimi in škodljivimi gesli. Njeni privrženci tvorijo neznatno manjšino in v tej manjšini je prav lahko ločiti voditelje, resnično odgovorne elemente od zaslepljenec, ki jim slede. V demokracijah imajo manjšine izredno funkcijo urejanja razmer, ko s svojo zdravo kritiko izvajajo kontrolo nad večino. Večine morajo sprejemati sodelovanje manjšin in jih ne smejo zatirati. Upoštevati je treba dobro, da smo govorili o večinah in manjšinah v demokracijah. Totalitarizem je sovražnik demokracije, in ni njena manjšina. In sedaj doživljamo grotekstni kontrast, da manjšine, ki ljubijo sužnost, v svoji kampanji dvigajo zastave svobode.

Lahko je, da se je naša dežela za trenutek kaj zmotila, toda to samo v iskanjih izkušnjah, ne pa v bistvu svojega političnega in socialnega poslanstva.

Ne nacisti, ne komunisti! Mi smo pristaši demokracije po svojem poklicu, po svojem prepričanju in po zgodovinskem naročilu.”

IZ TEDNA V TEDEN

Demokratski preds. kandidat Stevenson je v volilnem govoru obtožil republikance, da so podprli argentinskega diktatorja Perona s 130 milijoni dolarjev in da sta bila v zadevo vpletena Eisenhowerjev brat Milton in amer. veleposlanik v Bs. Airesu Nuffer. Eisenhower sam in nato Dulles sta obtožbo zavrgla z dokazi, da je omenjeno vsoto poslala Peronu Trumanova vlada in da je prav ista vlada postavila Nufferja za amer. veleposlanika v Argentini.

V Londonu so se zbrali znova predstavniki 18 držav na konferenco, na kateri so formalno ustanovili Zvezo držav, ki uporabljajo sueški prekop (SCUA). K zvezi niso od povabljenih držav pristopile: Pakistan, Abesinija in Japonska.

pozdravil novico, da so njegovi nasprotniki predložili spor Združenim Narodom.

Bolan politični novorojenček
V ostalem pa Zveza držav, ki uporabljajo sueški prekop, izgleda kot eden izmed Dullesovih najbolj bolnih političnih novorojenčkov, za katerega je težko reči, če bo sploh preživel otroško dobo. Dulles sam je ponovno izjavljal, da USA ne bo bojkotirala prekopa niti ne morejo vlade prepovedati pomorskim družbam njegove uporabe. Tudi ni mogoče zanikati, da odhod tujih pilotov ni praktično v ničemer zavrl mirnih in varnih prevozov skozi prekop.

Resno spoznanje

Najresnejše spoznanje ob tem sporu za vsakega, ki ga zanima zadeva, je, da tkzv. “zapadne velesile” niso nič več velesile, kadar more vsakdo, ki jim hoče zadati udarec, zainteresirati za svoje namere Sovjetsko zvezo. Pri vsej tej igri okoli prekopa namreč senca iz Moskve, vržena čez prekop in arabski svet, pomeni grožnjo, da bi se sleherna policijska ekspedicija na Srednji Vzhod spremenila v splošen svetovni spopad, vključno z atomsko bombo.

Članice so: Avstralija, Danska, Francija, Iran, Italija, Nizozemska, Nova Zelandija, Portugal, Španija, Švedska, Turčija, USA in Vel. Britanija.

Varnostni Svet ZN je odložil nadaljevanje razprave o Suezu na petek, 5. t. m. ter se zasedanja nameravajo udeležiti tudi zun. ministri prizadetih držav. Eden je medtem imel konferenco z Molletom v Parizu, kjer sta pripravila načrt za debato na sejah VS.

Dolgoletni diktator Nicaragua Somoza je podlegel ranam, ki mu jih je zadal atentator pretekli teden. Predsedniški položaj je zasedel njegov sin. Begunci iz Nicaragua vodijo hudo kampanjo v svobodnem svetu proti diktaturi “fami-lije Somoza”.

Francoska uprava mejnega področja Saar bo po pogodbi, ki sta jo v soboto podpisala Adenauer in Mollet, dokončno prenehala 1. januarja 1967, ko bo znova prišlo pod Nemčijo. Prenos oblasti se bo izvršil v treh etapah: 1) Politična združitev z Nemčijo; 2) Za naslednja tri leta bo Francija imela še gotove gospodarske pravice na področju za zaščito svojega gospodarstva 3) Nato bo celotno saarsko gospodarstvo vključeno v nemški gospodarski sistem.

Adenauer je po podpisu objavil, da je sedaj prišel trenutek, ko se evropske države morejo pričeti resno baviti z vprašanjem ustanovitve evropske federacije ali konfederacije. V tej zvezi držav Anglija ne sme manjkati, je mnenja Adenauer.

V baziliki sv. Petra v Vatikanu bo v nedeljo, 7. oktobra, beatifikacija papeža Inocenca XI., ki je vladal sv. Cerkev 13 let od 1676 do 1689.

Egipt pripravlja načrte za razširitev sueškega prekopa, tako da bodo mogle pluti po njem tudi petrolejske veleladje. Za 1 oktober t. l. je vlada razpisala licitacijo za dela na prekopu po teh načrtih.

JUGOSLAVIJA - ZA IN PROTI

Vprašanje, kaj naj bo z Jugoslavijo, ali naj obstane, ali naj razpade, tli že od l. 1941 naprej. Od časa do časa malo vzplamti, kadar se namreč Srbi in Hrvatje zlasajo med seboj ali drug z drugim. Taka živahnost v prepiranju pa traja navadno le malo časa in hitro splahne, kot jutranja rosa. Razlogov za to je mnogo, morda ni med zadnjimi tale:

I.

Prijatelji in nasprotniki Jugoslavije so zašli namreč precej hitro v slepo ulico, vsak na svoj način. Pa še do danes nočejo, ali ne znajo najti poti iz te zagate.

Prijatelji Jugoslavije vedo, da ni prav nobenega izgleda, da bi kdo mogel obnoviti Jugoslavijo v predvojni obliki; zato vsi govorijo, da so za federacijo ali konfederacijo. Nihče pa si ne upa povedati, kaka naj bo ta federacija ali konfederacija. Slovence in Hrvatje sicer govorijo o svojih državah, nihče pa ne pove, na kaj naj se omeji oblast skupne federalne vlade. Srbi pa se niti v tem ne izjasnijo. Zato mnogi Hrvatje in Slovenci srbskim izjavam ne verjamejo dosti in mislijo, da Srbi namenoma govorijo tako megleno: da se nekateri Srbi bojijo, da bi povedali, kar mislijo, ker riskirajo, da bi si s tem pokvarili svojo namišljeno politično prihodnost, da pa na drugi strani mnogi Srbi govorijo megleno zato, ker še zmeraj upajo, da bodo nastopile take razmere, da bodo lahko zavladali v Jugoslaviji, kot so pred vojsko. Le včasih se komu zaleti in govori o "edinstveni" vojski, "edinstveni" diplomaciji, o Beogradu kot samo ob sebi umevnem središču federalne vlade, itd. Ne moti ga, da Hrvatje in Slovenci o "edinstvenosti" nimajo ravno najboljših izkušenj in da so oni za skupnost gotovih državnih poslov, ne pa za "edinstvenost," ki hitro pripelje do centralizma. Istotako se tudi vprašanje sedeža federalne vlade ne more smatrati kot nekaj, kar je izven debate. Stvar je namreč v tem, da sedež federalne vlade mora biti pod kompetenco federalne vlade same in ne kake države članice. Piškavega oreha vredna bi bila na primer federalna vlada, ki bi bila odvisna od beograjskega ali zagrebskega javnega mnenja ali pa živela pod okriljem beograjske ali zagrebske policije. Vsaka federalna vlada ima svojih skrbni in težav več kot preveč in ni treba, da bi vladala v bližini skrbni in težav, ki jih imajo posamezne narodne vlade. USA je lahko za vzgled, kako se tako vprašanje lahko pametno reši. Sličen je problem skupne vojske: so gotove čete, predvsem tehnične, ki morajo biti skupne; vse druge vojaške enice so v času miru lahko pod kompetenco narodnih vlad. Na ta način bi bila generalom vzeta možnost, da bi delali revolucije.

V slepi ulici so se znašli tudi nasprotniki Jugoslavije, s Stojadinovičem in Pavelićem na čelu. Veliko vedo povedati o bodoči sreči Velike Srbije, Velike Hrvaške, na dotaknejo se pa metode, kako bi parcelirali Jugoslavijo. Parcelacija države je namreč zelo težaven in zamotan problem, ako jo kdo hoče izvesti na miren način. Treba je pred vsem misliti na tri pogoje uspešne parcelacije: razdelitev jugoslovanskega ozemlja med naslednike, razdelitev mednarodnih obvez sedanje Jugoslavije in priznanje novih državnih tvorb od vseh večjih, predvsem pa od vseh sosednjih držav. Nasprotniki Jugoslavije o vseh teh problemih molčijo, dasiravno se morajo zavedati, da ti problemi morajo biti rešeni, preden se država parcelira. V vsakem drugem slučaju čaka naslednik Jugoslavije tista usoda, ki jo je doživel Pavelić z rimskimi pogodbami l. 1941. Vsak sosed bi od njihovega ozemlja vzel kar mu konvenira, Hrvatje in Srbi bi se pa klali med seboj, dokler jih ne bi svet prisilil na nek kompromis, ki bi z njim ne bili zadovoljni ne eni ne drugi.

Najbolj značilno pa je za oba nasprotna tabora, da kar nič nočeta pozvati drug drugega, naj vsak pove, kako naj se v praksi izvedejo njihove zamisli, na eni strani federacije, na drugi strani parcelacije Jugoslavije. Ta molk priča, kako malo resno mislita oba tabora na to, kako bi uveljavila svoje politične cilje. Grešijo pa tudi tisti, ki se tega spora ne udeležujejo; njihova dolžnost bi bila, da neprenehoma pozivajo oba tabora, naj se izjasnita, v kaki konkretni obliki hočeta uveljaviti svoje politične načrte.

II.

Oba tabora rada očitata Slovence, da se v te spore nočejo preveč vtikati, da sedijo na plotu v nameri, da bodo skočili v tisti tabor, ki mu bo zmaga naklonjena. Oba tabora pravita, da je tako slovensko molčanje napačno, kajti

Slovenci bodo "biološko" poginili, ako se ne priključijo bodisi Jugoslaviji, bodisi kaki hrvaški kombinaciji. Toda tisto govorjenje o "biološkem poginu," Slovencev ne vznemirja. Obstojali so stoletja pred nastankom Jugoslavije in se bodo borili za svoj obstoj tudi v bodoče na isti način, kot vsi mali narodi. Kadar bo v Evropi vladala demokracija, se jim za obstoj ni treba bati; kadar bo pa vladala po Evropi diktatura, takrat bo njihov narodni obstoj v isti nevarnosti kot srbski ali hrvaški. Vsaj druga svetovna vojska dopušča tako domnevo. Vznemirja pa marsikoga slutnja, da se za tistim govorjenjem o "biološkem" poginu skriva tih želja, da bodo Slovence lahko porabili kot politični drobiž pri urejevanju srbsko-hrvatskih odnosov, češ, saj so itak navezani na jug na življenje in smrt. Ne pomislijo pa ti pametnjakoviči na to, da precej Srbov in Hrvatov ne bo zadovoljnih tudi z najboljšo rešitvijo srbsko-hrvatskih odnosov in da bi ta nezadovoljnost našla nevarno močno zaslombo v nezadovoljstvu celega slovenskega naroda, ako bi bil ta porabljen kot drobiž pri srbsko-hrvatskih političnih obračunih. Kako pa nezadovoljnost, upravičena ali namišljena, lahko hitro prekucne državo, smo videli l. 1941.

Slovenci molčijo, ker ne vidijo, kako bi se mogla oba tabora izmotati iz slepih ulic, kamor sta zašla. Ako se vsaj eden izmed obeh taborov spusti v konkretno debato, kako uresničiti njegovo politično zamisel Slovenci verjetno ne bodo molčali.

III.

Zanimivo je, da vprašanje za in proti Jugoslaviji tli tudi pod komunističnim režimom v Jugoslaviji sami. Komunisti so sicer uzakonili federalistično ustavo, ki je dosti čedna na papirju. V resnici pa jo je "socialistični centralizem" popolnoma izmislil, vse narode v Jugoslaviji pa degradiral v folkloristične skupine. Lahko se razkazujejo v svojih narodnih oblekah, lahko plešejo narodne plese, lahko pojejo narodne pesmi, lahko se igrajo narodno kulturo in znanost, lahko se razpisujejo o narodni

zgodovini, to pa je tudi vse. Komunisti brez strahu lahko dovoljujejo tako folkloristično dejavnost, saj jo plačujejo in jo lahko vsak čas zamore z odvzemom denarnih podpor. Preko teh meja se pa noben izmed narodov v Jugoslaviji ne more uveljaviti kot narod, niti v najmanjši obliki. Ako se pa tu in tam naredi kak tak poskus, na primer na gospodarskem polju, ga komunisti takoj zadušijo, ker ne trpe nobenih "separatizmov," "lokal-patriotizmov" itd. Narodi reagirajo na tako komunistično politiko z edinim sredstvom ki ga še imajo, t. j. z bojkotom. Pojavi takega bojkotiranja med posameznimi republikami "prestopilci" niso redki in so včasih celo zabavni. Povedo pa tudi, da ljudje s takim stanjem niso zadovoljni, da si želijo drugih odnosov med posameznimi narodi in da komunistična ustava lahko služi samo kot izhodna točka za končne odnose, pa naj bodo ti odnosi taki ali taki.

IV.

Glavni povod za vse težave, ki jih imajo že nad 150 let vsi evropski narodi posebno na Balkanu, je evropsko pojmovanje o narodnosti. Francozi so postavili tezo, da je narod "en sam in nedeljiv" in se izživlja v lastni državi. Do absurda jo je razvil Hitler z besedami "en narod, ena država, en vodja". Balkanski narodi so brez premisleka akceptirali to idejo in zanjo žrtvovali nešteto človeških življenj.

Niso pa pomislili, da ima pojem narodnosti lahko tudi drugo formulacijo, na primer tisto, ki je izražena v Amerikanski veroispovedi Viljema Tylerja Pagela in ki pravi: "Verujem v Združene države kot... suveren narod v mnogih suverenih državah..."

Ako bi bili balkanski narodi l. 1918 sprejeli to načelo, bi bili ustvarili suveren jugoslovanski narod s toliko suverenimi državami, kot bi jih ljudje hoteli imeti. Prihranjene bi bile vse medvojne težave, revolucije in diktature, prihranjeno bi bilo nepotrebno prelivanje krvi med drugo svetovno vojsko in prihranjena tudi pot v — begunstvo.

Dobro je, da človek včasih premišljuje tudi o takih stvareh. I.A. (Slovenija, Cleveland, št. 7. 1956).

ZBORNİK - KOLEDAR SVOBODNE SLOVENIJE
za 1957

je že v tisku. Tudi letos ga morete naročiti in plačati v prednaročilu po znižani ceni 54 pesov.

- Prednaročila in predplačila sprejemajo do 30. novembra t. l.:
1. Društvo Slovencev, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires
 2. Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires
 3. Gdč. Mara Bidovčeva, San Justo
 4. Gdč. Marija Židan, Lurdes
 5. G. Ivan Lužovec, Lanús
 6. G. Lojze Erjavec, fototelje, Alvarado 350, Ramos Mejía
 7. G. Pavle Homan, Temple 2147, Munro
 8. G. Ivan Žnidar, brivnica in parfumerija "Los Alpes", C. Drysdale 5614, Carapachay
 9. G. Albin Petelin, slovenska pristava v Moronu
 10. G. Miro Kovač, Florida
 11. G. Andrej Krošelj, Pueyrredón 744, Ciudadela
 12. G. Simon Rajer, Calle Uruguay 654, 7 piso, of. 709, Buenos Aires (Vsak dan od 9. do 11. ure) Tudi ob sobotah.

VOJNA ODŠKODNINA

Dne 3. septembra so imeli v Clevelandu v Severni Ameriki zastopniki slovenskih interesirancev za vojno odškodnino sestanek, na katerem je poročal njihov zastopnik dr. Branko Pešelj, odvetnik v Washingtonu ki je navzočim zastopnikom razložil sedanje stanje po zahtevi vojne odškodnine.

Akcija pri ameriškem senatu v Washingtonu se je razvila tako, da je na podlagi referata dr. Pešlja senatni odbor, ki pripravlja nov tozadevni zakon, pripravljen, da poleg tega zakona predloži še poseben zakon za Slovence iz Jugoslavije, ki so že, ali ki bodo do sprejema novega zakona ameriški državljani, da se jim nakloni posebna podpora za vojno škodo, storjeno po Nemcih.

Akcijo pri nemški vladi za izplačilo vojne škode vsem oškodovancem kjerkoli ti bivajo, je pa treba sedaj prilagoditi novemu nemškemu zakonu. V smislu tega zakona je treba vojno škodo, storjeno po Nemcih, prijaviti zato pristojni nemški komisiji, če ta zahtevek zavrne, je potem odprta nadaljnja pot s tožbo na pristojno nemško sodišče.

V nemškem zakonu so nekatere nejasnosti glede Slovencev, bivših beguncev iz jugoslovanskega ozemlja toda nemški pravniki so mnenja, da obstoja velika verjetnost, da bi nemško sodišče ugodilo zahtevam teh Slovencev v slučaju, če bi jih odklonila navedena komisija.

Navzoči zaupniki so pri tem dejanskem stanju ugotovili, da je nujno po-

trebno ustanoviti posebno društvo, ki bi vodilo vso nadaljnjo akcijo in zbralo potrebna denarna sredstva zanj, zlasti za postopek pri nemškem sodišču. Vso akcijo je doslej dr. B. Pešelj vodil brezplačno. V Nemčiji pa bo treba najeti odvetnika, ki bo Slovence zastopal pred sodiščem.

Dne 16. septembra je bilo v Clevelandu ustanovljeno "Društvo za varstvo jugoslovanske - slovenskih zahtevnikov" (Society for Protection of Yugoslav-Slovenian Claimants). Ta organizacija bo seveda zastopala le svoje člane. Zato naj bi vsi, ki so svoje zahtevke že prijavili ali jih še nameravajo prijaviti, takoj postali člani. Za Združene Ameriške Države in Kanado znaša članarina za letošnje leto 5 dolarjev. Pismene prijave kakor tudi članarino je iz USA in Kanade poslati na naslov: Matija Škerbec, 6019, Glass Ave, Cleveland 3, Ohio.

Za prijavljence iz Argentine pa bo po sporočilu odbora iz Clevelanda članarina zaradi valutnih razlik nižja od 5 dolarjev. Vsi prizadeti bodo dobili pismena sporočila ali pa bo objavljeno obvestilo v eni prihodnjih števil Svobodne Slovenije koliko bo znašala članarina v pesosih, kakor tudi na kateri naslov v Buenos Airesu bo poslati prijave za vstop v društvo in članarino.

Opozarjamo, da naj se nihče ne obrača osebno na pravnega zastopnika dr. Pešlja v Washingtonu, ker ne more zaradi preobilice poslov odgovarjati na številna pisma.

DR. MIHA KREK NA OBISKU
V KANADI

G. dr. Miha Krek, predsednik NO za Slovenijo in predsednik SLS, je v letošnjih poletnih mesecih obiskal Kanado. Bil je v mestih Ottawa, Montreal in Toronto. V Torontu je prebil nekaj dni na prijazni Ambrožičevi farmi. V vseh krajih, kjer se je ustavil, se je sestal s somišljeniki in pristaši Slovenske ljudske stranke ter odgovarjal na vsa vprašanja, ki so mu jih stavljali tisti, ki so z njim prišli v stik. Povsod se je zanimal kako gre Slovincem, kako gospodarsko napredujejo in v katerih organizacijah se vse udeležujejo.

TITO IN HRUŠČEV SKUPAJ
V ZSSR

Po tajinstvenem enotedenskem obisku Hruščeva v Jugoslaviji je prišla iz Beograda prav tako iznenada novica, da sta Hruščev in Tito z letalom odpotovala v ZSSR, kjer nadaljujeta jesenske počitnice na Jalti ob Črnem morju. Na letovanju se jima je pridružil najprej svoj predsednik Bulganin, za njim pa še madžarski kom. prvak Geroe. Moskovski radio je objavil, da so se zbrali "na veselom snidenju".

Zapad ugiba o pomenu in namenu Hruščevega potovanja k Titu in Titovega potovanja v ZSSR. Opazovalci menijo, da hočeta Bulganin in Hruščev povsem izgladiti razlike med komunisti v Jugoslaviji in Madžarski in sta zato pripravila sestanek Tita z Gerojem. Drugi trdijo, da je Hruščev pripeljal Tita v ZSSR, kot pomoč borbi z nekaterimi preostalimi trdovratnimi Stalini, kakor sta Kaganovič in Molotov, spet tretji pa trdijo, da je prav Tito tisti, ki je znova v nevarnosti, ker da je politika destalinizacije Hruščeva po vzorcu titoizma zaradi nekaterih njenih slabih strani za komunizem naletela v Moskvi na močan odpor in bi se Tito mogel zato znova znajti na položaju, kakor je bil l. 1948, ko je bil izgnan iz komunistične skupnosti: brez povezave z zapadom in brez prijateljstva na vzhodu. Zaradi prijateljstva s Hruščevom in Bulganinom je Tito pretrgal mnoge dobičkanosne politične in gospodarske zveze z zapadnimi velesilami, zlasti z USA.

TISK, RADIO, FILM IN TELEVIZIJA
V LETU 1956

UNESCO, gospodarsko-socialno -kulturalna organizacija Združenih Narodov, je v svojem biltenu "Informacije iz vsega sveta" objavila zanimive podatke o tisku, radiu, filmu in televiziji v letu 1956.

Dnevno izide po vsem svetu 255 milijonov izvodov časopisov, medtem ko 257 milijonov radijskih aparatov in 44 milijonov televizorjev istočasno oddaja svetovne novice. Nad 130 kinodvoran se dnevno peča s prikazovanjem svetovnih dogodkov.

Radio je letos prvič prekosil tisk, ker se je poslušalstvo radia dvignilo za 41 odstotkov, medtem ko so bralci tiska narasli samo za 14 odstotkov. Največ novih poslušalcev je radio pridobil v manj razvitih deželah. Televizija je silno napredovala ter se je število posetnikov televizorjev dvignilo za 300 odstotkov. Ena desetina svetovnega prebivalstva gre enkrat na teden v kino.

Večina časopisja izhaja v Evropi, namreč 88 odstotkov svetovne produkcije. Sledijo ji USA s 24 odstotki, njej pa Afrika, Azija in južna Amerika skupaj s 24 odstotki. Relativno največ ljudi bere časopise v Angliji.

Kljub temu, da severni Amerikanci niso na prvem mestu v branju časopisja, pa izdajajo največje število dnevnikov in tednikov, namreč 11.2000, medtem ko jih imajo v ZSSR samo 1800. V USA je polovico vseh radijskih aparatov na svetu. Od 1000 ljudi jih ima radio 794, medtem ima v Evropi od 1000 ljudi samo 300 radijske aparate.

Televizijo ima trenutno 26 držav. V USA je 80 odstotkov televizijskih poslušalcev na svetu.

Največji filmski producenti so USA, Japonska, Indija in Hongkong. Francija je na osmem mestu, za Italijo, Anglijo in Zahodno Nemčijo.

Goriška in Primorska

Zemeljske ostanke dr. Antona Brumna, ki je pred devetimi leti umrl kot begunec v Senigaliji, so pred nedavnim prenesli v Štandrez; tam so truplo pok. dr. Brumna položili k zadnjemu počitku poleg trupla njegovega očeta, ki se je kot žel. uradnik pred prvo svetovno vojno naselil v Štandrezu.

Kmetstvo delavski zvezi iz Doberdoba in Sovodenj sta priredili uspehi v Copletišče in na grob Msgr. Trinka v Trčnun.

ARGENTINA

Novi minister za delo dr. H. Aguirre Legarreta je po zaprisegi takoj prevzel novi resor. Je 41 let star in odvetnik ter prof. po poklicu. Med prejšnjim režimom je imel težave zaradi javnega nastopanja proti njemu. Osvobodilne revolucije se je aktivno udeleževal. Pod njeno vlado je bil najprej minister v provincijski vladi v Jujuy, nato pa zvezni interventor province San Luis. Politično ne pripada nobeni stranki.

Dr. Rodolfo Corominas Segura je imenovan za argentinskega predstavnika v Mednarodnem denarnem skladu. Na predlog predstavnikov nekaterih južno-am. držav je bil tudi izvoljen za ravnatelja omenjenega sklada. Dr. Coromina Segura je bil več let poslanec, od leta 1938 do 1941 tudi guverner province Mendoza. Politično pripada demokratski stranki ter je bil do nedavnega njen predsednik. Zaradi nesoglasja z nekaterimi člani v vodstvu stranke glede razvoja notr. polit. vprašanj, je pa odstopil.

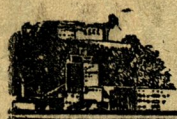
V Radikalni stranki so se duhovi močno razvneli. Zlasti potem, ko je strankina organizacija v Rosario proglasila predsednika stranke dr. Arturja Frondizija že sedaj za kandidata za položaj predsednika republike za volitve, ki bodo prihodnje leto. V stranki sami obstoja že več let več skupin, ki se med seboj napadajo ne samo zaradi osebnih nesporazumov, ampak tudi ideoloških. Pod prejšnjim režimom je pri vseh volitvah nastopal kot strankin kandidat za predsedniški položaj dr. Rihard Balbin. Na mesto njega se sedaj pojavlja dr. Frondizi. Proti njemu je v stranki močna opozicija. Očita mu, da je s sleparijami prišel do vodstva stranke, da je filokomunist. Pri tem opozarjajo na njegovo svojačasno izjavo, češ, da v sovjetski zvezi ne obstoja totalitaristični režim. Ko so ga sedaj njegovi pristaši začeli forsirati kot predsedniškega kandidata, je med raznimi radikalnimi skupinami kar zavrelo. Duhovi so tako razburjeni, da skoro ni več nobenega radikalnega zborovanja, na katerem ne bi prišlo do medsebojnih obračunavanj. Tako so bili veliki izgredi na radikalnem zborovanju v mestu La Plata. Ko je začel govoriti neki Noblia, so vdrli pristaši druge radikalne skupine v dvorano. Guvernika so prevpili z vzkliki: Frondizi — komunist, Noblia, poberi se v Moskvo." V dvorani so pogasili vse luči, na govorniški oder je priletelo smrdljivo jajce in v dvorani so razpočili tudi več bombic s smrdljivim plinom. Med zborovalci je nastal splošen pretep. Nič boljše ni bilo v Buenos Airesu, kjer je v eni od gledaliških dvoran bilo predavanje "Balbin ali Frondizi". Med govorom so se udeleženci zborovanja v dvorani razdelili na dvoje. Eni so bili za dr. Balbina, drugi za dr. Frondizija. Vsaka skupina je vsklikala svojemu prvaku. Nemir v dvorani je bil tolikšen, da guvernik svojega govora ni mogel več nadaljevati.

Skupina intransigentnih radikalov je imela veliko zborovanje v mestu Villa Maria v provinci Bs. Airesu. Na njej so sklenili, da se bodo udeležili letne strankine konvencije v Tucumanu, na kateri bodo postavili kandidate za splošne volitve prihodnje leto. Prav tako je bil sklep, da bodo delegati skupine intransigentnih radikalov na konvenciji v Tucumanu zahtevali imenovanje častnega sodišča, pred katerega naj pride sedanji predsednik glavnega odbora dr. Frondizi zaradi načina, kako je prišel s svojimi pristaši na vodstvo stranke. Nekateri govorniki so pa v svojih izjavah naglašali, da se morajo vsi, ki so proti dr. Frondiziju v stranki združili in skupno nastopiti proti njemu ter na vsak način preprečiti že njegovo kandidaturo za položaj predsednika republike.

Sodišče je odredilo preventivni zapor za biv. generalnega tajnika C.G.T. Hektorja Huga di Pietra in zaplemo njegovega premoženja do vrednosti 5 milijanov pesov. Istočasno je izdalo tudi zaporno povelje za Perona ter uvedbo kazenskega postopanja proti njemu. Kot znano živi sedaj Peron v Venezueli.

Centralna banka bo v kratkem izdala nove bankovce po 10 in 5 pesov.

Iz Bolivije je priletelo letalo na letališče v Salto. V njem je bilo 47 bolivijskih političnih pripornikov, ki so jih bolivijske oblasti zaprle v zvezi z zadnjimi izgredi v sosednji republiki. Priporniki so med poletom iz mesta Santa Cruz de la Sierra in La Paz razorožili vojsake ter prisilili posadko, da je letalo usmerila proti Argentini, kjer so nato pristali v Salto. Argentinske oblasti so prebeglim Bolivijcem odredili Salto za mesto bivanja, letalo so pa vrnili bolivijskim oblastem.

Novice iz Slovenije

Komunisti doma so izdelali nov propagandistični film "Domovina" za izseljence. V njem je poleg krajevnih lepot prikazano delo komunistov na vladi od leta 1945 naprej.

V Mariboru je imel sejo novoizvoljeni upravni odbor direktorije jug. železnice v Ljubljani. Pri konstituiranju odbora je bil izvoljen za predsednika Edi Zupančič. Na sestanku so razpravljali o vseh vprašanjih, ki so v zvezi v vzdrževanju in moderniziranju železnice v Sloveniji. Ugotovili so, da so prevozna sredstva na področju ljb. žel. ravnateljstva izrabljena že skoro 60%. Najhuje so izrabljene lokomotive, katerih izrabljenost je dosegla že 85%. Zaradi takega stanja sta resno ogroženi rednost in varnost prometa. Povprečna starost žel. prog v Sloveniji je 70 let, lokomotive so stare že nad 40 let, 59% tračnic je starih že nad 30 let in so že davno prekoračile predpisano dobo. Na 49% prog je manjša hitrost vožnje kakor pred vojno. Na leto bi morali izmenjati 1.000 km proge, v letu 1955 so jih pa komaj 25 km. Zamenjati bi morali tudi 561.444 pragov. Pri sedanjem stanju bi morali vsako leto zamenjati vsaj 210.000 pragov, da bi dosegli dovoljno količino slabih pragov. Povprečna starost višjih zgradb je 67 let. Vse so nehigijenične in v slabem stanju. Zelo slabo je tudi stanje tovornih vagonov. Lani so n. pr. morali izločiti 244 tov. vagonov, novih so pa dobili samo 21. Zmanjšal se je lani tudi stalež potniških vagonov. Večina vagonov sploh ne ustreza pogojem za kulturni prevoz potnikov. Poročevalec o gornjem sestanku v ljb. listu navaja,

OGLAS

v Zborniku-Koledarju
Svobodne Slovenije za leto 1957
bo dosegel te uspehe:

V Argentini, kakor tudi povsod po svetu, bodo zvedeli Slovenci za Vaše podjetje;

Oglas bo prinesel korist Vam samim; saj ga bodo imeli bralci Zbornika-Koledarja vse leto pred seboj.

Z oglašanjem v Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije se boste uvrstili med podpornike slovenske kulture in slovenske knjige v izseljenstvu.

Osebo lahko naročite oglas v katerikoli pisarni v Buenos Airesu na Ramón Falcón 4158. Po pošti ga pa naročite pisмено na naslov: Svobodna Slovenija, Ramón Falcón 4158, Bs. Aires. Poleg tega sprejemajo oglase za Zbornik-Koledar Svobodne Slovenije: Simon Rayer, Calle Uruguay 654, 7 piso, oficina 709, T. E. 40-7327 (Vsak dan od 9. do 11. ure. Tudi ob sobotah); Lojze Erjavec, Alvarado 350, Ramos Mejía; Pavle Homan, Temple 2147, Munro.

Oglas je treba prijaviti najkasneje do 18. oktobra 1956.

da bi bilo sanacijo in modernizacijo slov. železnic mogoče izvršiti samo z novimi investicijami v dobi 15 let. Nujno je potrebnih 96 novih lokomotiv, 2100 tovornih in 134 potniških vagonov. Mehanizirati je treba nakladanje in razkladanje, povečati kritične železniške vozilne v Ljubljani, na Jesenicah in v Celju, ojačati mostove in zgraditi manjkajoča stanovanja. Za vse to je pa v petnajstih letih potreben kredit 130 milijard dinarjev poleg amortizacijskih sredstev.

V kom Kitajsko bo ta mesec odpotovala jugoslov. delegacija zdravstvenih delavcev. Poročila o njenem odhodu pravijo, da bodo tam "proučevali zdravstvene in higienske prilike". Delegacijo bo vodil član odbora za zdravstvo in soc. politiko Zvezne skupščine dr. Jože Potrč.

Strokovnjaki za graditve cest se doma bavijo z načrtom, da bi v prihodnjih 15 letih zgradili 4.500 km novih modernih avtomobilskih cest, tako, da bi skup-

na mreža takih cest v državi znašala 8.000 km. Strokovnjaki so mnenja, da bi bilo treba najprej dokončati avtomobilsko cesto Ljubljana — Zagreb in Jadransko cesto, gradnjo ceste Beograd - Skoplje - Djevdjelija pa začeti šele nato. Vzporedno z graditvijo novih cest bi bilo treba tudi zboljšati že obstoječe ceste, da bi bile sposobne za motorni promet. Po statističnih podatkih je namreč v Jugoslaviji samo 4% cest s sodobnim cestiščem, izmed 30.000 km cest prve in druge stopnje pa samo 10%. Od 14.000 prehodov čez žel. progo jih je zavarovanih samo 2.000.

V Ribnem pri Bledu se je smrtno ponesrečil dr. Anton Vrhovec, zdravnik v Cerknici. V Počitniškem domu se je zvečer sprehajal po vrtu. Zaradi mraka je pa v smeri proti Bodešcam prišel preveč na rob hriba ter je padel čez skalo v prepad. Pri padcu je dobil tako hude poškodbe, da je bil na mestu mrtve.

Nov izvirnen slovenski film "Dolina miru" — scenarij Ivana Ribiča, glasha Marjana Kozine — so v režiji Franceta Štiglica v glavnem snemali na prostem v Poljanski dolini pri Škofji Loki.

Slovenci v Argentini

BUENOS AIRES

V soboto, 29. septembra 1956 je bil v ramaški župnijski dvorani 1. glasbeni in obnem XI. kulturni večer SKA. Posvečen je bil spominu dvestoletnice Mozartovega rojstva in je lepo uspel. Poročilo o njem bomo objavili v prihodnji številki.

Prihod novih Slovencev

V četrtek 27. septembra 1956 je prispele v Buenos Aires družina g. Jožeta Žaklja iz vasi Butanjeva pri Horjulu. Z ladjo Corrientes so dopotovali ga Angelela Žakelj, roj. Malavašič ter sinovi Jože, Stanko in Janko. Točno po enajstih letih se je tako zopet dobila vsa družina. Vse ob prihodu v Argentino toplo pozdravljamo ter jim želimo vso srečo in veliko uspehov ter zadovoljstva.

Včeraj, v sredo dne 3. oktobra t. l., je odpotoval z letalom PANAGRA iz Bs. Airesa v Cleveland soboslikar g. Mirko Vombergar. G. Mirko Vombergar se je, kot znamo, 24. marca t. l. poročil v Bs. Airesu z ameriško Slovenko. Sedaj odhaja k svoji ženi gospe Justinii ter bo z njo stalno živel v Clevelandu. V novi domovini mu želimo obilo sreče in zadovoljstva.

Zabavna prireditev SFZ in SDO "INGROSCOP" — ta čarobna beseda je že tedne prej vse napolnjevala s pričakovanjem. Marsikdo je skušal zvedeti

21. oktober:
OTVORITEV
IN
BLAGOSLOVITEV
SLOVENSKEGA DOMA
V SAN JUSTO

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

"Prisežem!" Saj veš, da vedno in o vsem molčim."

"Jeanne mi je danes želela, naj me vzame vrag. Ali si res tako mislila, Jeanne?"

"Neumnica, to se samo reče, ne da bi pri tem kdo kaj misli. Povej torej!"

"Ne, prej mi moraš priseči, da ne boš povedala ne pri nas doma, ne pri vas in tudi v šoli ne..."

"Dam ti besedo. Tako priseči — ne, prisežem ne. Kar takole priseči, to je greh. Ali me hočeš napeljati v greh, zdaj, nekaj mesecev pred prvim obhajilom? Povej! Kaj je bilo pri votlini?"

Bernardka diha kar more globoko. Glas se ji trese. Neizrečeno sladko je, prvič razodeti skrivnost srečanja.

"Videla sem neko Gospo, vso v belem z modrim pasom in z zlato rožo na vsaki nogi..."

Prisluhne svojim lastnim besedam, v katerih se skriva nedoumljivost. Sree ji bije z vso silo. Marija pa je zavoljo Bernardke močno užaljena. Svojo butaro vrže na tla.

"O, poznam te. Rada bi naju ustrašila, ker smo še v gozdu in je temno. Toda mene ne boš ustrašila s svojo neumno gospo v belem..."

Potegnila je iz butare leskovo šibo in udarila nekajkrat Bernardko po roki. Zdelo se je, da ta udarcev še čutila ni.

"Zakaj jo biješ," reče pomenljivo Abadie. Mogoče je bila res Gospa tam..."

"Da, in hotela sem se prekritizati in se

nisem mogla, toda potlej sem napravila prav tak križ kakor Gospa..."

Bernardka nenadoma konča in hitreje stopi. Na nobeno Jeannino radovedno vprašanje ne odgovori več. Na vzhodnem podnožju grička, kjer je videti veličastno Lafitovo žago, se upehana vrže v travo:

"Tako strašno sem trudna... Odpodijmo se! Z vso močjo tišči glavo na mlekro zemljo. Četudi se nalezle prehlada, čeprav se mu pridružijo kašelj, nahod, bolečine v vratu in težka sapa, njej je vseeno. Skoraj želi si bolezn. Obedve sedeta poleg nje na tla in začudeni opazujeta njen trpečí obraz.

Čez čas zajeti:

"Drži ta me! Rada bi šla nazaj k Masabielli..."

"Misliš mar, da te bo tvoja gospa tam čakala?", mežika Abadie.

"Vem", reče Bernardka.

DEVETO POGLAVJE

Gospa Soubirous je vsa iz sebe

Soubirousova ni imela lahkega posla na enajstega februarja. Več kot eno uro je prebila pri sosedih Groisini Bouhouhorts. Vedno ista zgodba. Nerazumljivo, zakaj se dobri Bog ne usmili ubogega, za življenje popolnoma nesposobnega bitja! Seveda, dveletni fantiček je edini otrok Bouhouhortsove. Rjula bi od bolečine, če bi ji umrl, namesto da bi vda-

no v božjo voljo to dopustila. Bouhouhortsov otrok nikoli ne bo stopil na noge. Drobne so, nič bolj debele kakor moški palec in zraven še skrivenčene. Na vsake tri ali štiri tedne zgrabi otroka taisti strahoviti krč kakor danes. Ti krči izvirajo iz možgan. Kolena mu potegnejo prav pod brado, zaobrbejo oči in vzamejo zavest.

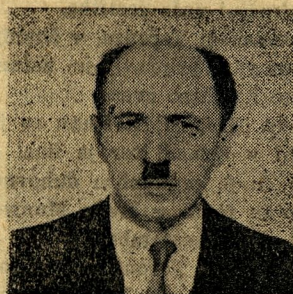
Luiza Soubirous je silno pripravna pri bolnikih. Kakor pač vse sestre Casterot (predvsem modra Bernarda). Ne kliče je na pomoč samo Bouhouhortsova, temveč tudi druge žene iz Rue des Petites Fosseles. Groisine, ki je poleg vsega šibka in neizkušena ženska, si brez Luize sploh ne more nič pomagati. Takoj zgubi glavo. Mati Soubirous z veliko naglico hitro seže po svojih zdravilih. Čeprav je sama revna, se ji ne zdi škoda svojega bolniškega olja, s katerim obriha otroka po celem telesu. Potlej zavije malčka v vroče rjuhe in mu z veliko težavo vlije v usta nekaj kapljic posebnega čaja. Nazadnje leta dobre pol ure z otrokom po sobi, stresa ohromele telesce, da spravi spet kri v tek; Posledica tega zdravljenja je, da se mali Just izbljuva, in ji pri tem zamaže obleko. Obnem s to nesrečo odneha tudi krč.

Luiza Soubirous se vrne prepotena in brez sape v Cachot. Na nič kaj veliko zadovoljstvo vidi, da so ji med tem izleteli vsi ptiči. Jean Marija in Justin, cestna potepuha, sta zginila kljub njeni strogi prepovedi. Še slabše pa se ji zdi, da je zginil tudi mož François, ne da bi jo čakal. Prav boji se, da je "skočil" k očetu Babou, kjub obljubi, da se bo zdržal. Ta obljuba je bila božično darilo ženi. Luiza se izčrpana sesede na

ANTON NOSE — 60 LETNIK

Kdo od Slovencev ga ne pozna v Buenos Airesu! Tihega, skromnega, srčno tako dobrega moža. Moža dela, moža odpovedi, moža zvestobe in vdanosti in globoke pa s tolikim trpljenjem združene navezanosti na družino in dom.

To je naš jubilar Anton Nose. Pri-

čakovali smo, da se bo kaj osebno pokazal. Pa vemo: V svoji skromnosti ne želi, da bi okoličo opozarjal na svoje osebno slavo. Smatramo pa, da smo le dolžni takemu možu kot je Anton Nose javno izreči najtoplejšo čestitko k njegovemu življenjskemu jubileju, združene z najiskrenejšimi željami za njegovo osebno srečo in srečo vse njegove družine.

G. Anton Nose se je rodil dne 21. septembra 1896 v Strugah v vasi Podtabor. Ljudsko šolo je obiskoval v domačem kraju, nekaj razredov gimnazije pa v Novem mestu. Po vrnitvi na dom je prevzel kot poslovođa vodstvo Konzumnega društva. Vneto se je udeleževal dela tudi v občinskem odboru za napredek domače občine. Leta 1939 je odkupil od Konzumnega društva trgovski lokal ter je nato sam vodil trgovino in gostilno.

Z Marijo Rusovo iz Četeža v Strugah si je ustvaril ljubeč družinski dom. Srečo njunega zakona je Bog blagoslovil z dvanajstimi otroki, od katerih jih sedaj živi še deset. Dva sinova sta bila med drugo svetovno vojno domobranca.

RAMOS MEJIA

V nedeljo 30. septembra ob pol sedmih zvečer je bil osmi prosvetni večer Krajevnega odbora Društva Slovencev. Združen je bil z obćnim zborom krajevne organizacije DS. Kljub zelo slabemu vremenu, je bila udeležba na njem še kar zadovoljiva.

Večer je začel predsednik Krajevnega odbora g. Aleksander Majhen. Pozdravil je vse navzoče. Poročilo o izvršenem delu v pretekli poslovni dobi je podal tajnik krajevnega odbora g. Avgust Clemente, o blagajniškem poslovanju je poročal blagajnik g. Tine Javoršek, o kulturnem delu, ki ga je med rojaki v tem področju Velikega Bs. Airesa vršil uspešno krajevni odbor DS v Ramos Mejia, pa kulturni referent g. Alojz Sedej. Omenjal je, da je bilo v minulih sezonah 7 prosvetnih večerov. Poročila odbornikov so navzoči društveni člani odobrili, nakar se je g. Albin Magister st. v imenu članstva zahvalil odboru za njegovo delo. Pri volitvah so bili izvo-

Vsak teden ena

DOLENJSKA

Blaž Potočnik

Pridi Gorenjc z mrzle planine, vabi Dolenjc z gorke doline, mrzel je led, pridí se gret.

Sonce gorko tukaj nam sije trta ljubo gor se ovije, vince z gore, greje srce.

Brati nas rod, brati nas Sava, pridí na brod krški s Triglava: Bratec bod' moj, pij ga z menoj!

Trta rodi, trud pozabimo, Vince blišči, Slovencem napijmo, Bratom okrog: Živi jih Bog!

Angleži so ju z ostalimi slovenskimi domobranci vrnili komunistom, ki so ju potem pobili. V emigraciji je z g. Nosetom samo njegov sin Maks, vsi ostali so z materjo doma.

Leta 1945 se je g. Anton Nose umaknil pred komunisti na Koroško, odkoder se je podal v Italijo ter je begunska leta preživel z večino slovenskih beguncev v begunskih taboriščih Monigo, Servigliano in Senigallia. V Argentino je prišel leta 1948. Vstopil je takoj v službo ministrstva za javna dela ter je bil dodeljen delovni skupini na Ezeizi, kjer so prav tedaj začeli graditi novo mesto, ki se sedaj imenuje Ciudad Belgrano. Zadnji dve leti je v službi v Olimpijskem mestu na Ezeizi.

K šestdesetletnici g. Antonu Nosetu prav iz srca čestitamo. Boga prosimo naj podeli še veliko let zdravega življenja in izpolni najbolj vročo željo, da bi doživel dan, ko se bo zopet lahko povrnil k svoji družini, k svoji ženi, gospe Mariji in k svojem ljubljenu otrokom, na svoj dom v Struge. Bog ga živi še mnogo let!

ljeni: Za predsednika g. Aleksander Majhen, za tajnika g. Avgust Clemente, za blagajnika g. Lovre Jan, za kulturnega referenta pa g. Lojze Sedej. Kot odborniki so bili izvoljeni: č. g. Janez Kalan, ga Viktorija Čopova, g. Janez Kokalj in g. Tine Javoršek. Za zaupnike so bili določeni: Gdč. Francka Stanovnik za Villa Sarmiento, ga Čopova za Moron, g. Tine Javoršek za Don Bosco, g. Lojze Erjavec za Ramos Mejia, g. Janez Kokalj za Castelar, g. Ivan Maček za Sanatorij v R. Mejia, g. Aleksander Majhen za Haedo, g. Lojze Sedej in g. Andrej Krošelj za Ciudadelo ter g. Jože Skulj za S. Anton de Padua in g. Avgust Clemente za Hurlingham.

Po obćnem zboru je bil takoj prosvetni večer. Na njem je urednik Svobodne Slovenije g. Joško Krošelj povedal nekaj zanimivosti iz beograjskega političnega življenja v zadnjih letih pred drugo svet. vojno, nato so pa člani krajevnega odbora postavili na oder šaljev prizor "Pred kolodvorom".

stol in vzdihne vsak dan ponavljano življensko pesem:

"Praoubo de jou... jaz oboga žena..."

Pa že si spet nadene ruto. Spomni se namreč, da gospa Milletova rada odloži pranje, ali pa ga celo odpove. Pranje pri gospe Milletovi je sveto delo, ki se vrši pod nadzorstvom natančne in pobožne vdove. Protí koncu tedna pa se gospa Millet včasih odpelje v Argeles, da obišče tamkašnje Latapie. Eliza Latapie, njena vroče ljubljena posinovljenska, ki je pred nekaj meseci umrla, je pripadala tej veji zelo razširjene družine. Če se gospa Millet odpelje v Argeles, odpade pranje. S tem izgubi Luiza Soubirous trideset sousov, toplo kosilo, kruh za večerjo in razne drobniarije, ki jih hišnica ali kuharica pripravi za otroke. Občutek ima, da je današnji dan slab, da gre vse narobe in da najbrž tudi pranja ne bo.

Močno zaloputne s težkimi cachotskimi vrati. Stric Sajou, kamnosek in hišni gospodar, stoji na gornjih stopnicah in svečano kadi svojo čedro. Gospa Sajou namreč ne trpi, da bi "zasmradil salon". Dočim sme Soubirous samo po milosti in usmiljenju stanovati v zaporu, ima Sajou tri prostore, ki jih imenuje svoje. Edeja od prostorov, ki je napolnjen s podedovanim pohištvo, je salon, to se pravi svetišče meščanske tradicije, ki ga je treba paziti in spoštovati.

"Dragi bratranec Andrej," pravi Luiza precej huda, "za tri minute skočim h gospe Milletovi... Kom bom nazaj..."

Andrej Sajou trdno skrivenči levi kazalec v znamenje, da je naročilo razumel. Kamnoseštvo je poklic, kjer je treba malo besedi.

Granit in marmor, odlična kamna za nagrobne križe, sta kakor simbol molčanja. Proti Soubirousu goji stric Sajou še poseben molk. Sta si sicer v sorodu — v Lurdu so si vsi v sorodstvu — toda sorodnikova mizerija ga sili, da je previden, kakor pri nalezljivi bolezni. Naredi svojo krščansko dolžnost, toda vselej je v primerni oddaljenosti, da se morda še sam ne zaplete v kakšno mizerijo.

Hiša gospe Milletove leži na oglu Rue Bartayrès. Je ena najlepših lurških hiš. Ko je monseigneur Bernad Sévère Laurence, tarbeski škof, na svoji zadnji škofovski poti prišel v Lurd, ni stanoval ne pri dekanu Peyramaleu, niti ne v samostanu neverških sester, temveč pri bogati vdovi, ki mu je odstopila nekaj sob svojega stanovanja. Gospa Milletova je odlikovanje visokega cerkvenega predstojnika tudi zaslužila, kajti ni samo pobožna, temveč tudi bojevita katoličanka. Monseigneur, ostroumen in praktičen človek, je kljub mnogim gardinam, zastorom, previekam in čipkastim odejam moral ugotoviti, da je soba zatohla. Postelje sliči tesnim param. Kar želijo, da bi v njih umrl. Celo debela sveča na nočni mizici je podobna cerkveni luči. Povrh vsega kaže dobra Millet za knezoškofov okus preveč objestno in preveč površno radovednost za onostranske zadeve. To je že skoraj pravo videnje, ki se je po smrti nekakine Elize Latapie, stopnjevalo do prave neverjetnosti. Na drugi strani — in to je bilo za monseigneura odločilne važnosti — živi toliko in toliko društev od podpor plemožne rentnice. Tako na primer Društvo Marijinih otrok, ki ne priredi vsako leto samo krasne proslave, temveč se tudi karitativno lepo u-

SLOVENCI PO SVETU

USA

Dne 31. avgusta 1956 je postal na čikaški univerzi doktor filozofije g. Peter Remec. S tem je g. P. Remec postal trikratni doktor v svojem 31. letu starosti. Leta 1948 je bil namreč promoviran za doktorja prava na univerzi v Gradcu. Na isti univerzi je eno leto pozneje postal doktor še iz političnih ved. Za disertacijo je imel temo: "Sankcija v mednarodnem pravu". Med študijem je dr. Remec tudi moral prijeti za sleherno delo, ki ga je dobil. Vsled velikih naporov je tudi zbolel. Skoro eno leto je moral prebiti v bolnišnici. Njegovo voljo do študija in resna prizadevanja, da bi jih dokončal, so cenili tudi profesorji na univerzi ter so ga štiri leta zaporedoma nagradili s štipendijo. Dr. Peter Remec poučuje že dve leti na Kolegiu in Graduati šoli univerze Fardham v New Yorku predmete iz sociologije, državnostva in mednarodnih odnosov.

G. Erik Kovačič, slovenski pesnik v USA, se zavzema za ustanovitev "Baragove ustanove" za podpiranje znanstvenega dela med demokratičnimi Slovenci v svetu. Ta načrt naj bi se izvedel s pomočjo KSKJ, ki ima v Severni Ameriki 45.000 članov. Zato bodo predlog o ustanovitvi Baragove ustanove — Baraga Foundation — stavili na prihodnjem običnem zboru KSKJ. Glavni odbor KSKJ je to zamisel že odobrila. Izvedla naj bi se na ta način, da bi vsak član odraslega oddelka obvezno daroval po 5 centov na mesec ob plačilu mesečnega prispevka. Ta denar naj bi se nalagal v poseben sklad — Baragova ustanova. Približno eno tretjino tako zbranih sredstev mislijo porabiti za kulturne potrebe v Severni Ameriki — za kulturne vrtove, za knjige in publikacije o Slovencih v angleščini, dve tretjini pa za kulturne potrebe rojakov na Primorskem in Koroškem. Kovačičevo akcijo

jo za ustanovitev Baragove ustanove zelo podpira g. Grdina st.

KANADA

Družino g. Matije Kozina in njegove žene gospe Renate, roj. Ašič je 23. septembra v Montrealu razveselil sin. Srečni družini naše čestitke.

V slovenskem Torontu, v župniji Marije Pomagaj, pripravljajo ustanovitev župnijske Kreditne zveze.

Škof dr. Gregorij Rožman se je znova mudil v Kanadi ter je imel od 30. avgusta do 3. septembra duhovne vaje za moše in fante v kraju Manresa.

Dne 1. in 2. septembra je bila k Mariji Pomagaj v Torontu prvo romanje kanadskih Slovencev. Na to romanje je prišla tudi večja skupina Slovencev iz Clevelanda. Romarsko pobožnost je začel župnik župnije Marije Pomagaj g. dr. Kolarič s pridigo o Mariji pomočnici kristjanov. Romarji so peli litanije, nato so pa imeli procesijo s prižganimi svečami okoli cerkve. Romarske pobožnosti so se naslednjega dne nadaljevale. Popoldne so se romarji zbrali v cerkveni dvorani. Pozdravil jih je predsednik društva N.I.J. Ludvik Stajan. Sledila je recitacija Preglevice črtice "Roža Mogota", g. Jakob Žakelj iz Clevelanda je govoril o Mariji kot varuhinji slovenskega naroda. Po prikazu barvastega filma "Jezus, zaupam v Tebe", se je vsem romarjem zahvalil za udeležbo na romarskih slavnostih duhovni vodja društva N.I.J. g. J. Kopač.

Slovenska šola je kot župnijska ustanova v Torontu zopet začela s poukom dne 15. septembra. V oskrbi in varstvu jo ima kat. prosvetno društvo Baraga. Zato je v društvenem odboru vedno tudi referent za slovensko šolo. Letos je ta referent kaplan župnije Marije Pomagaj g. Janez Kopač. Šola je za slovenske otroke ob sobotah dopolne ter ob nedeljah med obema mašama.

rim sledi Anglija, ki je doslej bila dolga leta najboljši odjemalec. Te dni bo začela obratovati v kanadskem Edmontonu (Alberta) nova tovarna družbe Fhönix Rheinrohr, ki bo pod imenom Alberta Phönix Tube & Pipe Ltd. izdelovala električno varjene cevi. Letna produkcija bo v začetku znašala

75.000 ton. Pri obratu, ki je veljal 6,5 mil. dolarjev, bosta udeleženi 50:50 Fhönix Rheinrohr in McMahon grupa.

Zivljenjski potrošek je v posameznih evropskih državah pokazal v prvih šestih mesecih tega leta naslednje številke (osnova 100 točk iz leta 1950): Zah. Nemčija 113, Italija 130, Danska 128, Nizozemska 108, Norveška 146, Švedska 138, Švica 110 in Španija 121. Ob koncu preteklega leta je bil potrošek v istih državah naslednji (v istem vrstnem redu): 112 — 126 — 125 — 122 — 105 — 136 — 108 — 117.

V Vzhodni Nemčiji so sklenili povrniti škodo vsem tistim, katerim so oblasti v letih 1945-48 zaplenile premoženje. Tedaj so podržavili brez sleherne odškodnine ali odpravnine vsa podjetja pri katerih je bil morda samo en član direktorija član NSDAP ali podobnega. Vsem tistim, katerim bo sedaj oblast priznala pravico do odškodnine, bodo isto plačali v obrokih s 3% obresti.

Sovjetskim inženirjem je uspelo najti v Kaspiškem morju — 14 km od obale, petrolej v globini 3000 m.

Podržavljenje Sueške družbe Nasserju ne bo prineslo takoj potrebnih sredstev za izboljšanje egiptovskega položaja in še manj uresničitve velikopoteznih načrtov. Lansko leto so dohodki družbe bili 33 mil. funtov šterlingov (92,4 mil. dolarjev); od tega so porabili dve tretjini za vzdrževanje kanala in izboljšave. Egipt sam je v zadnjih letih prejel poprečno 1,2 mil. funtov šterlingov, kar se bo s podržavljenjem sicer malce povečalo, ne pa toliko, da bi ti dohodki krili vse predvidene potrebe. Egipčani bodo morali predvsem izplačati vse delničarje, živeče v glavnem v Franciji in Angliji. Če v ta namen porabijo vso razpoložljivo gotovino, ki jo je Sueška družba naložila v tujih bankah, bodo še vedno morali doplačati okrog 40 mil. funtov kajti celotna vrednost akcij dosega okrog 80 mil. funtov. Poleg tega je bila zadnja egipčanska devizna bilanca pasivna v višini 32 mil. funtov.

ZSSR je odobrila Poljski kredit 100 mil. rubljev — 25 mil. dolarjev, ki jih bodo Poljaki vrnili do leta 1960. Rusi bodo dobavili med drugim baker, kavčuk in maščobe.

Venezuelski državni pristaniški organi so preteklo poslovno leto prvič izkazali zaslužek 12 mil. bolivarjev (3,35 bolivarjev je en dolar), medtem ko so prejšnja leta imeli izgube do 30 mil. bolivarjev letno.

Island in ZSSR sta podpisala dogovor, po katerem bo prvi prodal ZSSR letno 48.000 t rib, v zameno pa prejel petrolej, jeklo, avtomobile, cement, žito itd.

Ker tovarni promet skozi Sueški ka-

nal poteka normalno kakor pod prejšnjo upravo, ni prišlo do 15% zvišanja vozniških tarif. Bodo pa to zvišanje vpejlali takoj, ko se bo izkazalo, da so nastopile kakršnekoli težave ali zastoj v prehodu.

V Franciji so uradno objavili, da jim je uspelo pridobivati električni tok s pomočjo atomske energije. Tako je Francija prva dežela v zahodni Evropi, ki je v tem pogledu dosegla takšen uspeh.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Skupščina delničarjev slovenske pristave bo v nedeljo dne 28. oktobra 1956 ob devetih popoldne na pristavi v Moronu.

Seja Krajevnega odbora Društva Slovencev v Ramos Mejia bo v nedeljo 7. oktobra t. l. takoj po sv. maši za Slovence.

CERKVENI OGLASNIK

Katoličani iz Milana so poklonili izseljenkim skupnostim v Argentini lepo podobo Matere božje. Ta podoba pride v Buenos Aires 17. novembra. Najprej bo obiskala razne kraje v notranjosti države, 1. decembra pa prispe ob 21. po vodni poti iz Campane v buenosairesko pristanišče, odkoder jo bodo prenesli v Boco, v cerkev sv. Janeza Evangelista. Naslednji dan, 2. dec. bo procesija, v kateri bodo sodelovale vse izseljenke skupnosti in bo prepevalo 15 pevskih zborov. Procesija bo šla iz Boco po glavnih ulicah na Trg Republike, kjer bo ob 19. uri ob navzočnosti najvišjih cerkvenih in svetnih oblasti sv. maša. Že sedaj vabimo vse rojake, da si za dan 2. decembra, ki je svetovni dan izseljencev, rezervirajo čas in polnoštevilno udeležijo omenjenih verskih svečanosti. Podrobnejša obvestila bodo pravočasno sledila. Slovensko dušnopastirstvo.

OBVESTILA

Za XII. kulturni večer SKA uprizaro Gledališki odsek v soboto 13. oktobra t. l. ob pol devetih v gledališču Círculos Obreros Católicos, Junin 1063, Eliotovo dramo v 3 dejanjih "Družba pri Coctailu". Ponovitev v nedeljo 14. t. m. ob šestih popoldne. — Dvorana je na oglu Av. Santa Fe, 3 kvadre od Callao in 4 kvadre od Pueyrredona. (Podzemna postaja palermske proge Pueyrredon, trolejbusa 302, 303, kolektiva 12, 39 itd.). — Ker je število vstopnic omejeno, priporočamo, da si jih nabavite v predprodaji v Dušnopastirski pisarni, pri Zajčevih (A Los Mandarines), Av. de Mayo 693, R. Mejia ali v pisarni SKA, Alvarado 350, R. Mejia.

Ljubiteljem odbojke sporočamo, da se turnir trojk, ki bi se moral pričeti že v soboto 29. septembra 1956, začne v soboto 6. oktobra 1956 ob 15. uri na Pristavi v Moronu. Vabljeni!

V nedeljo 7. t. m. bo redni sestanek SFZ, ki je obvezen za člane in naraščalnike. Bo na pristavi v Moronu ob 15.30. Na programu zanimivo predavanje: "Telo v službi duha", kinopredstava s "projekcijskim aparatom", petje, tekmovalstvo itd. — Odbor.

Fantovski izlet bo v nedeljo 14. t. m. na Ezeizo. Zberemo se ob pol 10 pred cerkvijo v Barrio I. Dohod s kolektivom 406 iz Liniersa ali pa z istim na Puente 12 v Camino de Cintura. Ob 10 bo sv.

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:

Ramón Falcón 4158, Buenos Aires Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión Nº 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión Nº 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelecual No. 527777	

*Imprenta, Dorrego 1102. T. E. 54-4544. Bs. Aires

maša, nato pa odhod v esejške gozdove. Za kosilo bo preskrbljeno asado criollo. S seboj prinesite nož, vilice, dobro voljo in vse kar k temu spada. Vse fante vabi odbor SFZ.

Mladinski dom v Don Boskovem zavodu v Ramos Mejia vabi vse Slovence na svojo letno družabno prireditev, ki bo v nedeljo 7. oktobra pop. Za vsakogar je pripravljena zabava. Odprt bo tudi dobrodelni Bazar, kjer morete za majhen denar kupiti mnogo koristnih stvari za svoj dom. Med 300 dobitki srečolova išče tudi tebe sreča, samo pomujaj se, da je srečaš. Med raznimi igrami bo letos novost slovenska "Marijanca". Gostje bodo postreženi s prvovrstnimi slovenskimi jedmi, kakor tudi z asadom. Dobili smo tudi vino, pa katerem slovi klet Mladinskega doma.

Zvečer istega dne bo čajanka za god zavodovega ravnatelja v klubskih prostorih Mladinskega doma.

Rojaki! Ne zamudite prijetnega popoldneva. Na svidenje v nedeljo!

Odbor Mladinskega doma.

Slovensko katoliško akademsko društvo vabi vse člane, kakor tudi ostale akademike, na diskusijski sestanek, ki se bo vršil v soboto 6. oktobra ob 19 uri na ulici Ciudad de La Paz 3571 (eno kv. od Cabilda). Odbor.

Ob svojem odhodu iz Buenos Airesa v Cleveland v Severno Ameriko se nikakor nisem mogel osebno posloviti od vseh prijateljev in znancev. Storim pa to po Svobodni Sloveniji. Vsem se iskreno zahvalim za vso njihovo naklonjenost, vse prisrčno pozdravljam in jim za bodoče želim vse srečo in mnogo zadovoljstva. Vse vas bom ohranil v najlepšem spominu. Še enkrat vsem: Zbogom in Bog vas živi.

Mirko Vombergar

Peter Rant

CONTADOR PUBLICO NACIONAL
TRADUCTOR PUBLICO
GRANADEROS 61
T. E. 66-0818

Darilni paketi iz Trsta

"CITRUS"

v težini od 5 do 100 kg brez plačila carine prispeje v roku od 25 dni. Prav tako pošilja kolesa, radio-aparate in šivalne stroje. Zahtevajte cenike in informacije Glavni zastopnik

OTON FRESL, Buenos Aires
Maipú 735/L. T. E. 31-5142

6. oktobra 1956

DRUŽABNI VEČER

SLOVENSKEGA PLANINSKEGA
DRUŠTVA

DVIORANA DEKLEVA

NA JORGE NEWBERY 3568

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA
Gledališki odsek

Sobota 13. oktobra ob pol devetih zvečer,
nedelja 14. oktobra ob šestih popoldne

v gledališču

"Círculo Obreros Católicos"
Junin 1063 (Junin in Santa Fe)

T. S. Eliot

DRUŽBA PRI KOKTAJLU

Drama v 3 dejanjih
Poslovenil France Papež

Vstopnina 7 \$. Predprodaje vstopnic v pisarni SKA Alvarado 350, Ramos Mejia, v Dušnopastirski pisarni Ramón Falcón 4158, Capital in v trgovini A Los Mandarines (Zajc), Av. de Mayo 693, Ramos Mejia.

OB PRVI OBLETNICI

NAŠEGA OBSTOJA
ČUTIMO PRIJETNO DOLŽNOST
ISKRENE ZAHVALE
VSEM SODELAVCEM, STRANKAM IN VLAGATELJEM,
KI SO NAM PRIPOMOGLI DO
MNOGIH LEPIH USPEHOV
TER SE VSEM ROJAKOM
TUDI ZA NAPREJ PRIPOROČAMO!

za DAYDAM S.R.L.
B. Vrtovec
S. Jerebič

Buenos Aires, 1. oktober 1956.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante

Escribano Público
Uruguay 387

T. E. 40-1605 Buenos Aires

Zopet je izšla nova slovenska plošča. Tokrat so nam zapeli "VASOVALCI" pod vodstvom R. Brasa pesem: — "Oblaki so rudeči" — in še vesele s spremljavo orkestra. Ploščo dobiš pri:

Foto OSCAR — Belgrano 84, San Martin, FCNG Bmé. Mitre.

F. Fajfar — Coquimbo 1770, Florida, FCNG Belgrano.

"A los Mandarines" — Avda. de Mayo 693, Ramos Mejia, FCNDFS.

PROMET.SRL — 25 de Mayo 533, 3 piso, Buenos Aires.

Zlatarna Silvo Lipušček — Provincias Unidas 31615, San Justo, FCNDF Sarmiento.

Slavko Reven — Lanús Oeste.

Če pa ne moreš kupiti plošče zaradi tega, ker še nimaš gramofona (tocadiscos), si ga čimpreje oglej pri Silvo Lipuščku odnosno pri PROMET SRL.

Pakete za Evropo

vsakovrstne, kakor tudi zdravila, šivalne stroje, radijske aparate, dvokolesa itd. najbolje in najceneje pošilja

Jadran - Pak

Charcas 769. Blizu Retira. TE 31-8788
Buenos Aires

Uradne ure od 15-19 ure, ob sobotah od 11-13 ure.

Pismena naročila, kakor tudi denar, pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na

ZDENKA KALEČAK
Casilla de Correo 340 - Buenos Aires
Vsi paketi so zavarovani in prispejo v 21 dneh.

Znatno znižane cene!

Božji Sodnik je poklical iz vrste slovenske skupnosti našo dobro teto

Marijo Novak

Njeno telo čaka vstajenja na pokopališču v San Justo, kamor je bilo položeno v četrtek dne 27. septembra. Skromno in tiho je bilo njeno življenje: skromno in tiho se je poslovila od nas. G. direktorju Oreharju za vodstvo pogreba in vsem drugim duhovnikom prav iskrena zahvala; prav tako Jerinovim za lep venec. Ob dneh boleznij in smrti naše tete smo čutili iskreno pomoč naših sosedov, za katero se izrečno zahvaljujemo.

Kljub temu, da je bila smrt tako nenadna, je z nami sočustvovalo toliko ljudi, da nam je bila njih navzočnost in molitev v veliko tolažbo. Vsem iskren Bog plačaj!

Fran, Štefan — duhovnika, Minka, por. Urbanija z družino Moravče, San Justo 28. septembra 1956.

dejavstuje. In to je samo eno izmed sedmih društev.

Luiza Soubrouros udari s staromodnim tolkačem na vrata. Spoštovani Filip, služabnik gospe Milletove, ji osebno odpre. Pogled na strašnega Filipa, temna predoba, duh po naftalinu in smrti, vse to Soubrourosovo vselej napolnjuje z grozno spoštljivostjo, kakor v vseh prostorih te hiše, tako vlada tudi tukaj "horror nudi", strah pred goloto, zato so vse stene pokrite s popolnoma temnimi slikami. Tudi vsi predmeti so pokriti z brezštevilnimi rumenkastimi čipkami, ki jih Luiza zelo dobro pozna iz perila. Vedno bolj rumene bodo.

"Dobra Soubrouros", prične Filip z glasom visokega, toda ponižnega prelata. "Zelo lepo, da ste prišli. Prihranili ste mi pot. Odložili smo pranje na prihodnji teden. Jutri gremo v Argeles k sorodnikom. Od smrti naše v Bogu počivajoče gospodične Elize, smo vselej pri črni sveti maši v Argelesu. Pravočasno vas bomo obvestili..."

Gospa Soubrouros je pri imenu mrtve napravila dolg in kisel obraz, kakor se pač spodobi. Obenem pa jo je zgrabil strah. Česar se je bala, je prišlo. Proracun za konec tedna se je zrušil. Ni videla več izhoda. Nazaj grede je poskusila pri Lacazi dobiti na upanje kos slanice, kos mila in perišče riža. (Borih dvanaest soujev, ki jih še ima, ne sme pokazati, sicer jih ji bo takoj vračunal za stari dolg.) Lacaze ji ni hotel ustreči. Preveč je že dolga. Pri vходу v Cachot jo je sprejel Andrej Sajou s hripavim glasom:

"Draga sestrična," se je razburjal,

"dolžnost vsake matere je, da pazi, da njeni otroci niso v nadlego sosedom. Le pogledajte vašo gospoda sinova! Plezata vse naokoli kakor predzna vlomilca. Tokrat sta padla samo v mehko blato. Drugič se jima bo slabše steklo..."

"Jaz sem hotel samo za mačko, mama," se upira Justin.

"In jaz sem hotel Justinu samo pomagati iz gnoja", se brani Jean Marija brez solza. Brez besede Soubrourosova oba zamazana grešnika sune v sobe. Preveč je potrta, preveč se ji vse stidi, da bi imela toliko moči, da ju nabije. Samo ena misel jo tišči: fanta nimata drugega obleči, kar imata na sebi. Strga jima obleko s telesa. K sreči je v bakrenem kotlu še vroča voda. Zlije jo v banjo. Naravnost divje ju obliva in riba, kakor da bi jima hotela izprati uboge duše iz teles. Za Jeana Marijo in Justina je novo doživljeno, da na pol naga, kljub mrazu, norita okrog.

Ta prizor se nudi Françoisu Soubrourosu, ko vstopi. Svečano obstane na vratih. Sinovoma ne privoščita pogleda.

"Ne trpim, da se tako zgaravaš", zakliče s tresočim se glasom. "Ti si ena izmed Casterotovih in jaz sem Soubrouros; Kdo so Nicolausi? Ne zgubi zupanja vame..."

Ne da bi pustila delo, vprašujoče pogleda moža, ki stopi za njo.

"Bil sem pri Maisongrossu, bil sem pri Cazenavi, bil sem pri Cabizosu."

"In pri Babou si bil tudi," reče.

"Bolam sem," zastoka Soubrouros, "zelo sem bolan... Daj Bog, da umrem. Oj, vi ubožci..."

(Nadaljevanje v prihodnji številki)